

Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

Inbjudan att inkomma med synpunkter på regeringens forskningspolitik

U2019/02263/UH

Bakgrund

Regeringen lämnar under varje mandatperiod en forskningspolitisk proposition som anger regeringens politik inom området för den kommande fyraårsperioden. Denna proposition anger även den övergripande inriktningen för kommande tioårsperiod. Målet för forskningspolitiken har tidigare presenterats i propositionen *Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft* (prop. 2016/17:50). Delar av regeringens politik bygger också på januariavtalet (2019) där flera insatser för att stärka de offentliga forskningssatsningarna kan bidra till att stärka konkurrenskraften och kompetensförsörjningen till bl. a. näringslivet och offentlig sektor. Som ett led i regeringens arbete med att ange inriktningen för forskningspolitiken fr.o.m. 2021 vill regeringen inhämta synpunkter och föra dialog i olika frågor som kan komma att ingå i kommande propositioner. Försäkringskassan är en av remissinstanserna.

Försäkringskassans synpunkter

I propositionen saknas i stort socialförsäkringspolitikens och socialförsäkringsadministrationens roll. Försäkringskassan ser att det finns flera områden som berör socialförsäkringen där kunskapsläget är svagt och där samhället skulle tjäna på ny kunskap. Ett sådant exempel är den stora hälsoutmaning som samhället står inför, med en ökande psykisk ohälsa. Utmaningen hänger samman med å ena sidan vården och arbetslivet och å andra sidan socialförsäkringens omfattning och administration. Nedan ges ytterligare ett par exempel där kunskapsläget är svagare och som borde innefatta socialförsäkringspolitiken och dess administration.

- *Tillämpad välfärdsforskning och hälsoutmaningen (punkt 8.1.6)*

En av de samhällsutmaningar som lyfts fram i propositionen handlar om hälsoutmaningen. Den ökande psykiska ohälsan, som särskilt drabbar vissa yrkesgrupper, kvinnor mer än män, samt i ökad utsträckning yngre – är en utmaning såväl för socialförsäkringens hållbarhet som för arbetslivets villkor. Med hållbarhet avser vi såväl den långsiktigt ekonomiska hållbarheten som tilliten till välfärden och det gemensamma socialförsäkringssystemet. Hur kan olika parter arbeta för att möta utmaningen med den ökande psykiska ohälsan?

- *Arbetslivsforskning (punkt 8.1.7)*

Denna punkt är delvis överlappande med den förra. Det handlar om ett hållbart och inkluderande arbetsliv, som av allt att döma kommer att behöva förlängas för de flesta. I detta sammanhang blir det viktigt att följa och studera förutsättningar för deltagande i

arbetslivet även för individer som inte har full arbetsförmåga samt konsekvenserna av ett förlängt arbetsliv ur framförallt ett försörjnings- och hälsoperspektiv.

- *Välfärdens kvalitet, organisation och processer (punkt 8.2.7)*

En av de strategiska satsningar som lyfts fram i propositionen och som har en direkt koppling till Försäkringskassans myndighetsutövning och funktion, handlar om välfärdens kvalitet, organisation och processer. I regeringens proposition lyfts sjukvård och socialtjänst fram som prioriterade områden för forskning om välfärdens kvalitet. Dock saknas socialförsäkringsperspektivet i detta sammanhang. Försäkringskassan menar att en ökad kunskap på socialförsäkringens område kopplat till dessa frågor skulle vara önskvärt då socialförsäkringen utgör en stor och viktig del av välfärdspolitiken.

Förutom det huvudsakliga medskicket till regeringen att forskning om socialförsäkringen och dess administration i högre utsträckning bör vara en integrerad del i den forskning som handlar om välfärdssystemen är det även önskvärt att organiseringen av Försäkringskassans deltagande i olika forskningssammanhang stärks.

Försäkringskassan ska som expertmyndighet vara med och bevaka socialförsäkringsperspektivet i de sammanhang där forskning och samtal om socialförsäkringen pågår.

Försäkringskassan har inga synpunkter på förslagen i övrigt.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Gabriella Bremberg och analytiker Malin Junestav, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Malin Junestav